Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 27 (109) | Vilnius 1939 m. kovo 4 d. (šeštadienis) | Antri metai

VĖL GRĮŽTAME PRIE JAUNIMO
ARBA
KRUVINOS VESTUVĖS KAIMUOSE

Tur būt ne visi tamstos mėgstate skaityti „Aide" dedamas korespondencijas. Ne vienas ir ton šalin nedaboja, lyg korespondencijos būtų pats nuobodžiausias laikraščio skyrius. Iš tikro yra priešingai, nes korespondencijos esančios visais atžvilgiais įdomios vien todėl, kad jas rašo patys valstiečiai ir kaip galėdami stengiasi atvaizduoti kaimo gyvenimą, apie kurį žinių teikia ir mūsų inteligentai, kurie dar liko kaime. Tiesa, kaimo gyvenimas nėra toks įvairus ir įdomus, kaip mieste, bet vien todėl, kad kaime gyvena lietuviai, turime viską žinoti, kas ten darosi, turime sekti kaimo gyvenimą. O jis, kiek aplinkybės leidžia, kiek tik galima, ir yra vaizduojamas korespondencijose.

Skaitydami korespondencijas, visų pirma sužinome, kokiose apylinkėse gyvena lietuviai, ką jie veikia, kas ten yra gero ir kas blogo.

Ne mūsų kaltė, kad Vilniaus krašto lietuviškame kaime nėra taip, kaip norėtumėm. Ne mūsų kaltė todėl, kad padarome, kas tik galima. Deja. Turime daug pavyzdžių, iš kurių matyti, kad dažnai mes patys sau nuodijame gyvenimą, patys sau duobę kasame. Už tai drįstame kaltinti jaunimą, kuris vis dar neatsipalaidoja nuo blogų, jį patį žeminančių, papročių. Iš tikro, nesuprantamas yra mūsų jaunimo papratimas tąsytis, valkiotis po svetimus kaimus, girtuokliauti ir kelti muštynes. Užgirdo už kelių mylių vakaruškas, žiūrėk, sutemus ir bėga būrys bernų ir tai ne tuščiomis, bet su buteliais, su peiliais, su „svincatkomis". Dar didesniais būriais skuba į vestuves, nors jų nieks neprašė, dar daugiau visokių išdaigų pridarydami. Maža to, kad pasigėrę vieni kitiems per veidus daužo, kuolais mušasi, peiliais badosi. Kai tokia „pramoga" nusibosta, išdaužo langus, išgriauna krosnis, užteršia šulnius. Žodžiu, patys nežino, ką daro.

Kai gauname tokių korespondencijų iš lietuviškų kaimų, tai ir sarmata ir pikta. Tiesiog sunku suprasti, iš kur lietuvių jaunimas taip sužvėrėjo, tiesiog subanditėjo. Juk taip nedaro net Afrikos negrai, kurie, jei jau vieni kitus užpuola, tai norėdami apiplėšti. Mūsų jaunimas nieko neapiplėšia, bet pasigėręs ir nutvėręs kuolą, peilį ar „svincatką" pasišvaisto.

Skaitome, pavyzdžiui, „Aido" 25-ame nr. korespondenciją iš Pirciupių ir savo akimis netikime, kad grynai lietuvių gyvenamų vietų jaunimas būtų toks sužvėrėjęs. Pasakys kai kas, kad tai degtinė kalta. Ne tiesa! Nieks niekam prievarta degtinės į burną nepila ir gerti neverčia. Žmogus pats savo valia perkasi ir pats geria. Taigi jei galima kaltinti, tai tik žmogų, o ne degtinę. Juk ir ugnis yra pasaulyje, o betgi nekišame rankų į besikūrenančią krosnį, ir vanduo yra, o betgi patys, jei esame sveiko proto, nesiskandiname. Tas pat galima pasakyti ir apie degtinę, kurią įpratę esame kaltinti visaipos save teisindami.

Ir šiuo atveju, kai girti Dargužių kaimo bernai atsivilko į Pirciupius, taip pat galima kaltinti degtinę. Ne, brangūs skaitytojai! Ne degtinė kalta, bet jaunimas.

Skaudu šitaip rašyti apie mūsų visuomenės žiedą, bet kitaip negalime, nes tokie iškrypėliai jaunuoliai daro didelę gėdą visam lietuviškajam jaunimui, kurio didesnė dalis yra dora ir pavyzdinga.

Gerai žinome, kad kova su mūsų jaunimo dalies išsigimimu, supiemenėjimu, arba, kaip sakoma, su suchaliganėjimu yra labai sunki ir vienu kitu straipsniu šios kovos nelaimėsime. Tačiau stovėdami šio krašto lietuvių visuomenės sargyboje negalime tylomis praleisti tokių neigiamų reiškinių, kurie daro gėdą visai mūsų visuomenei. Įsivaizduokime, ką pagalvos apie mus kiti, skaitydami, kad lietuvių jaunimas būriais eina iš kaimo į kaimą apsiginklavęs peiliais ir vieni kitus užpuldinėja. Tai yra kažkas negirdėto neregėto ir todėl visi turime kovoti su mūsų jaunimo išsigimimu.

Visų pirma būtų pageidaujama, kad patsai jaunimas valytųsi nuo kaimo chuliganų, gera būtų, kad tuo susirūpintų mūsų pasauliečiai inteligentai ir kunigai. Bendromis jėgomis daug galima būtų padaryti, nes vyriausias laikas, kad visos mūsų ir privatinės ir viešosios pramogos apseitų be peilių ir „svincatkų".

Jaunimo sukultūrėjimas yra visų mūsų, be pažiūrų skirtumo, gyvybinis ir garbės reikalas.

Įsigaliojo Lietuvos Lenkijos turizmo susitarimas

Šių metų vasario 18 d. Kaune pasirašytas Lietuvos Lenkijos turizmo (keliavimo) reikalu susitarimas įsigaliojo nuo šio mėn. 1 dienos. Susitarimas galios vienerius metus. Pagal šį susitarimą, Lietuvos ir Lenkijos gyventojai galės į abi valstybes keliauti lyg ir be pinigų, *naudodamiesi toms kelionėms gautais čekiais.* Čekius galės įsigyti bankuose, kur keičiami kitų valstybių pinigai. Čekiams dabar yra nustatomas tikslus kursas nurodomi būdai, kaip jie galės antrame krašte būti realizuojami. Atsiskaitymas už čekius eis kompensaciniais pagrindais. Vienoje ir antroje valstybėje čekių bus išduodama maždaug už tokią pat sumą. Vėliau abiejų valstybių bankai atsiskaitys ir išlygins suvestas sąskaitas. Tuo būdu nebus į vieną ir kitą kraštą pervežami pinigai ir nebus apsunkinama vieno kurio krašto valiutinė padėtis.

Čekius įsigijant ir juos iškeičiant reikės išpildyti tam tikras sąlygas. Tuo reikalu abiejose valstybėse bus paskelbti platesni paaiškinimai.

— Klaipėdos miesto seimelio pirmininkas vokietis adv. Borchertas, kitados vienoje byloje sakydamas kalbą, Lietuvą pavadino aziatiškų papročių kraštu. Dabar jis pats Klaipėdos krašto teismo yra nubaustas sumokėti 2 700 litų už tai, kad „aziatišku" būdu išdavė antrajai pusei vienos bylos paslaptį.

— Anglių-lietuvių draugija šį pavasarį suruoš Kaune didelę anglų knygos, žurnalų bei spaudinių parodą.

POPIEŽIUS PIJUS XII

Kaip jau buvo rašyta, šio mėn. 1 dieną Vatikane prasidėjo naujo popiežiaus rinkimai. Kitą dieną nuo ryto iki vakaro prie šv. Petro bazilikos laukė didelės žmonių minios pasirodančių dūmų. Pirmas balsavimas nedavė rezultatų ir netrukus iš kamino pasirodė juodi dūmai. Iš to buvo aišku, kad popiežius neišrinktas.

Popiet dar su didesniu nekantrumu buvo laukiama antro balsavimo.

Ir tikrai 17 val. 30 min. iš kamino pasirodė aiškūs balti dūmai ir tada susirinkusioje minioje kilo didžiausias entuziazmas. Netrukus iš Šv. Petro bazilikos balkono oficialiai buvo pranešta, kad naujuoju 262-uoju Popiežiumi yra išrinktas kardinolas **Eugenijus Pačeli,** kuris pasirinko sau **Pijaus XII** vardą.

Pranešus apie naujo Popiežiaus išrinkimą, pradėta skambinti bazilikos varpais, o popiežiaus gvardijos orkestra sidabriniais trimitais pagriežė popiežiaus himną. Susirinkusi aikštėje žmonių minia giedojo religines giesmes ir po to dar sugiedojo „Te Deum laudamus".

Iš eilės Popiežius Pijus XII iškilmingais popiežiaus rūbais pasirodė bazilikos balkone ir iš čia suteikė pirmąjį apaštališkąjį palaiminimą „Urbi et orbi" (Miestui ir pasauliui).

Po to, kaip pranešama, Popiežius ilgai prisižiūrinėjo jį sveikinančioms minioms.

Išrinkimas Popiežiumi ligšiolinio užsienių reikalų sekretoriaus ir pasirinkimas Pijaus vardo aiškiai liudija, kad daugumas kardinolų pritaria Popiežiaus Pijaus XI pasirinktajai linijai, kurią vykdė kardinolas Pačeli ir dabar tęs, kaipo Popiežius.

Naujai išrinktas Popiežius Pijus XII yra gimęs Ryme 1876 metais kovo 2 dieną (išrinktas Popiežiumi savo gimimo dieną). Kilęs iš miestiečių luomo, išsvęstas į kunigus 1899 metais ir tuojau buvo pakviestas dirbti bažnytinių klausimų kongregacijoje. Čia darbavosi diplomatinėje sekcijoje ir 1914 metais buvo paskirtas šios sekcijos vedėju. 1917 metais buvo pakeltas į tituliarinį Sardinijos arkivyskupą ir paskirtas nuncijumi į Miuncheną. Iš čia 1920 metais buvo nusiųstas nuncijumi ir Berlyną, kur išbuvo iki 1929 metų. 1930 metais paskirtas kardinolu ir podraug užsienių reikalų sekretoriumi. Šias atsakingas pareigas kardinolas Pačeli ėjo iki buvo išrinktas Popiežiumi.

Pirmiau reikalavo, dabar prašys

„Aido" skaitytojai jau žino, kad neseniai italų spauda buvo sukėlusi didelį triukšmą dėl kai kurių Prancūzijos žemių, kurios turėtų tekti Italijai. Tačiau prancūzams tokio triukšmo nepabojus, italai po truputį nurimo vis mažiau kalbėdami apie Tunisą, Korsiką, o juo labiau apie Nicėją. Nutilo dabar ir todėl, kad suminėtų vietų gyventojai nė klausyti nenori apie patekimą į fašistų rankas.

Pagaliau nusvėrė ir Anglijos griežtas nusistatymas laikyti Prancūzijos pusę. Todėl šiomis dienomis pasirodžiusios spaudoje tuo klausimu žinios yra visai kitokio pobūdžio, negu prieš tai.

Dabar pranešama, kad pasikalbėjus Italijos ambasadoriui Berlyne su Vokietijos užsienių reikalų ministru galutinai paaiškėjo, kad Italija nestatysianti Prancūzijai jokių teritorinių reikalavimų dėl žemių, tik pradėsianti derybas dėl Suezo kanalo ir Džibuti—Adis Abeba geležinkelio, kuris yra prancūzų rankose.

Ta proga užsienio spauda praneša, kad italai Libijoje, o Prancūzai Tunise vistik stiprinasi. Pasak spaudos, Libijoje italai turi sutraukę 60.000 italų kareivių ir apie 140.000 čiabuvių. Be to, turi apie 600 karo lėktuvų. Prancūzų karo jėgos Tunise yra mažesnės: jie iš viso turi apie 90.000 kareivių ir apie 200 karo lėktuvų.

Anglija jau apsiginklavusi

Šiomis dienomis viešėjęs Varšuvoje žymus Anglijos politikas ir parlamento atstovas R. Budzby lenkų dienraščio „Express Poranny" korespondentui tarp kitko štai ką pareiškė:

„Karas taip lengvai neprasidės, kaip galėjo prasidėti prieš pusmetį. Padėtis iš pagrindų pasikeitė, nes Anglija yra jau stipri. Ji pabaigė ginkluotis jūroje ir aviacijoje. Anglijos silpnumas yra negrįžtama praeitis. Jau dabar esame ir netrukus būsime tokie galingi, kad karo nieks nedrįs pradėti. Laikas dirba mūsų naudai. Mūsų ginklų fabrikai dirba be pertraukos. Klysta tie, kurie mano, kad esame per lėti ir nepasiryžę.

Anglija yra visiškai susijungusi su Prancūzija ir jei mūsų sąjungininkė būtų užpulta, tuojau stosime jos pusėn. Angliją ir Prancūziją jungia bendri interesai".

Persitvarko Klaipėdos krašto lietuvių organizacijos

Vasario 26 dieną Klaipėdoje įvyko Visuomenės Sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas, kuriame daugiausia buvo aptartas lietuvių organizacijų pertvarkymo bei sujungimo reikalas. Sąjungos pirmininkas savo pranešime nurodė, kad Klaipėdos krašto lietuviams šiuo laiku labiausiai rūpi jų santykiai su vietos vokiečiais ir savo veiklos suderinimas su naujomis aplinkybėmis. Nacionalsocializmas esąs vokiškas reikalas, jis yra sistema vokiečių tautai tvarkyti. Klaipėda yra ta vieta, kur nacionalsocializmas susiduria su kita tauta, su lietuviais, ir čia kyla santykių neaiškumų. Nėra aiškaus rodiklio, kas yra lietuvis, kas vokietis. Hitleris yra pasakęs, kad tautybę nusveria ne valia, bet kraujas. Jeigu tautybę atsvertų valia, tai, reikia manyti, visi Vokietijos žydai pasiskelbtų esą vokiečiai. Tačiau lietuviams taikomas kitas mastas. Čia sakoma, kad tas yra vokietis ar lietuvis, nusveria valia. Todėl ir matome, kad daugelis grynų lietuvių, įvairiais išskaičiavimais, skelbia save vokiečiais, ir jie priimami į nacionalistų eiles. Tokioje makalynėje pasireiškia „zuikiai" bei išgamos. Jų ir negaila. Iš tokių jokios naudos nei vienam, nei antram. Dabar vyksta dvasios kova, ir *tiktai tvirtos aiškios dvasios žmonės yra tikrai vertinami.* Iki šiol lietuvių organizacijos buvo luominės, liberalistinės, tvarkomos demokratiniais pagrindais. Dabar padėtis yra pasikeitusi. *Kai vokiečiai nuėjo vienu frontu, ir lietuviams tenka eiti į vieną bendrą frontą.*

Dar neseniai lietuviai išeidavo į krašto ar miesto seimelio rinkimus su 10 15 kandidatų sąraše. Toliau to neturi būti. Visi lietuviai, kuriems tiktai rūpi tautos ateitis, turi šiandien vienytis.

Klaipėdos lietuvių konsolidavimui pradžia jau daroma. Yra sudaryta organizacijų atstovų komisija, kuri ruošia bendrai lietuvių organizacijai įstatus. Susiliedami į vieną organizaciją, lietuviai savo veikimo bazę išplečia. Baigdamas Dr. Trūkanas (vilnietis) kvietė Visuomenės Sąjungą būti pavyzdžiu lietuvių organizacijų suvienijimo darbe.

Suvažiavimas vienu balsu pritarė idėjai visiems lietuviams sudaryti vieną bendrą organizaciją. Kiek tenka patirti, ir kitose organizacijose vyrauja tokia pat nuotaika. Tokiu būdu galima laukti, kad netrukus Klaipėdos krašte įsikurs nauja, visus lietuvius vienijanti organizacija, kuri sėkmingiau pajėgs kovoti su lietuvybei sutinkamomis kliūtimis bei pavojais.

Suvažiavime buvo iškelta eilė reiškinių iš nacionalistinės veiklos, kurie nėra suderinami nei su valstybės konstitucija, nei su krašto autonomijos statutu. Tuo reikalu nutarta įteikti memorandumą gubernatoriui ir krašto direktorijai. Apsvarsčius eilę kitų klausimų, suvažiavimas buvo baigtas Tautos himnu.

Užuot kitus mokius, reikėtų pačiam pasimokyti

Viename „Vil. Žodžio" numeryje stud. Deveikis parašė straipsnį apie kaimo samdinius. Tas rašinėlis pačiam autoriui taip patiko, kad jis staiga pasijuto didelis ir ar tik ne vienintelis šios srities žinovas, specas. Tas savotiškas naujas mūsų horizonte autoritetas ir monopolistas galėjo sau įsikalti į galvą tą mintį ir įsikalęs rašyti ramiai panašių straipsnelių net ištisą ciklą. To jam nieks neuždraus, nieks nepavydės ir nieks nebūtų panorėjęs su juo konkuruoti. Tik blogiausia, kad stud. D. yra užsigeidęs užčiaupti burnas kitiems, kurie išdrįsta tuo pačiu klausimu išsitarti kitame laikraštyje ir tuo tikslu, jis visai nesivaržo nei su žodžiais, nei su argumentais, nei su logika. Dėl to, žinoma, neverta būtų nei burnos aušinti, nes, jis, būdamas stambaus ūkininko vaikas, darbininkų reikalus gali traktuoti visai skirtingai, savotiškai. Be to, tų dalykų, apie kuriuos silpnai nusivokia, temokina jį universitetas.

Tačiau kai ramiai savo keliu einantį žmogų kas nors sąmoningai ir ne visai prideramai užkabina, tai visuomet naudinga padaryti atitinkamą pastabą, kad įsidrąsinęs nepradėtų mindžioti užpenčių. Todėl čia tik viena, kita pastebėlė stud. D. ir teks padaryti.

Mano straipsnyje, dėl kurio stud. D. taip labai susierzino ir malonėjo atsiliepti, buvo pažymėta, kad, kalbėdami apie mūsų krašto ekonominius reikalus, jun tame toje srityje didelę spragą, nes nežinome savo krašto agrarinės struktūros. O stud. D., ironiškai nusišypsojęs, pakiša — žinot ką? — ...„Mažąjį Statistikos Metraštį" ir išdėsto, kaip ant delno, kad jame nurodyta, kiek yra ūkių iki 2 ha, kiek 2—5 ha ir t. t. be to, primena, kad 1921 m. (!) Lenkijoje dvarininkai sudarė 0,6% ir valdė 43% žemės, kad 1931 m. Vilniaus vaiv buvo 75.000 samdinių ir kad Lenkijoje yra 7 mil. bedarbių. Tai, stud. D. nuomone, ir užtenka. Tai ir agrarinė mūsų krašto struktūra! Na, štai tau Kolumbas! Parodė pirštu dangų. O tie „nemokšos" iš Vilniaus Žemės Ūkio Rūmų nuolat aimanuoja, kad stokojant tikslių ir pilnų žinių apie agrarinę šio krašto struktūrą negali konkrečiai išspręsti visų žemės ūkio reikalų. Ir Vilniaus universiteto žemės ūkio ekonomijos katedra, kurios vedėjo paskaitų privalo klausyti ir stud. D., jaučiasi nejaukiai, kad nežinomos net pagrindinės žinios apie šio krašto ekonominę būklę. Ir ko gi šios įstaigos sielvartauja? Pasikviestų stud. D. ir viską turėtų, kaip ant delno. Pasirodo, kad stud. D. minėtu metraščiu labiau pasitiki ir geriau patenkintas, negu lenkų spauda, kuri apie tą metraštį labai kritiškai atsiliepia.

Bet šiuos stud. D. išminties „išradimus" palikę nuošalyj, pažiūrėkime, kokių dar išganingų minčių jis paduoda ir kokių pamokymų pripasakoja. Štai jis tarp kitko bara, kam tas p. Kas kritiškai išsireiškė apie komasaciją. Stud. D. mūsų krašto komasacijos eiga ir tempu visai patenkintas. Ir įrodyk tu dabar, stud. D., kad druska saldi? Taip pat jam visai nesuprantama, kodėl tas Kas nepatenkintas, kad dalis sezoninių darbininkų užuot iš mūsų krašto imama iš Lenkijos gilumos. Iš to nereikia daryti išvados, kad stud D. yra priešingas sezoninei emigracijai. Deja. Jis sezonine emigracija visai patenkintas. Ironiškai iš tų juokiasi, kurie tvirtina, kad ta emigracija turi žalingų pasėkų. Taigi jis visai nesutinka su tais, kurie tvirtina, kad sezoniniai emigrantai demoralizuojami, kad naikinamos jaunos jėgos, kad svetimiems kraunami turtai. Bet kam čia viskas kartoti. Stambiam žemvaldžio vaikui, žinoma, kitaip ir nedera galvoti. Mes betgi esame kitos nuomonės. Mūsų kraštas gali mus neblogiau išmaitinti, kaip Estija ar Latvija. Tik jis reikia tinkamai sutvarkyti. Apie tą sutvarkymą rašėme ir rašysime, visai nereikalaudami stud. D. „patarimų", „pastabų", „korigavimų" ir kitų pamokymų. Jis gali turėti kitokią nuomonę ir kitaip tuos klausimus spręsti. Tegul sau sveikas juos gvildena savaip. Nieks jam netrukdys ir nieks neturės noro jo mokinti. Tik tegul jis ir kitų neliečia, nemokina. Tuščios pastangos, gerbiamasis. Nieks į tokias lenktynes nesileis. Baigiant dar norėtųsi tarti žodelis dėl stud. D. kalbos tono ir išsireiškimų. Bet, turbūt, neverta dovanai burnos aušinti. Ko reikalauti: pagal Jurgį ir kepurė.

Kas.

Pavasario belaukiant

Sportininkui, ypač slidininkui, šiemetė žiema visai nevykusi. Pasnigo truputį, tai ir vėl atodrėkis, vėl kelias savaites lietutis purkščia. O tokiu metu kaime neįmanomas joks sportas. Kas kita mieste. Čia yra tam tikros įrengtos salės, kur jaunimas specialistų žinovų priežiūroje žaidžia tinklinį, krepšinį, gimnastikuojasi, boksuojasi ir t. t. Bet kaimas, tai ne miestas. Taigi dabar, žiemai besibaigiant, kaimo sportininkai laukia šiltesnio oro, kada vėl galės su kamuoliu ir tinklu išeiti į aikštes, dviračiu važinėti keliais, vieškelėliais. O kadangi tas laikas ne už kalnų, o už mėnesio ar pusantro, tai jau dabar metas patikrinti, kokiame stovyje yra mūsų dviračiai, kamuoliai tinklai.

Pradėkime nuo kamuolio. Visų pirma maža pastabėlė. Nevadinkime kamuolio „sviediniu", kaip iki šiol darėme. Sviedinys — lietuviškas žodis, bet jo prasmė visai kita. Sviedinys, tai patrankos (armotos) šovinys, kulka. Nevadinkime kamuolio ir kitais vardais, kaip „pilka", „bolė" ir pan.

Jeigu per visą žiemą kamuolys buvo laikomas kietai pripūstas oro, tai nors dabar reikia orą išleisti, guminę kamerą (petivą) išimti. Guminėn kameron vėl pripūsti oro, užrišti ir laikyti ją atskirai, ne odinėje dangoje. Nepripūsta laikoma guminė kamera susiguli ir paskui greitai plyšta. Odinę dangą, jei plyšusi, susiūti. Ir, apskritai, orą iš kamuolio reikėtų išleisti po kiekvieno žaidimo. Nuolat kietai pripūstas laikomas kamuolys plečiasi, didėja. Tokiu gerokai padidėjusiu kamuoliu tinklinį žaisti nepatogu.

Apžiūrėti tinklą, gal prairęs, sutaisyti. Labai gerai, jei viršutinė tinklo dalis aptraukta balta juosta. Jei to nėra — padaryti tai, apsiūti tinklą juosta. Juosta gali būti drobinė ar kurios kitos medžiagos. Tokia juosta žymiai palengvina žaidikams susivokti tinklo aukštyje. Panašią juostą beveik kiekvienas tinklininkas yra matęs, taip, kad nėra reikalo ilgiau apie ją aiškinti.

Kamuolys ir tinklas turėtų būti nuolat vieno asmens žinioje, kuris būtų atsakingas už tą priežiūrą. Jei šie reikmenys šiandien yra pas vieną, rytoj pas kitą, tai, suprantama, niekas jų tinkamai neprižiūri, ir jie greičiau susinaikina.

Dabar apžiūrėkime dviratį. Jei iki šio laiko jis buvo laikomas neišrinktas, stovėjo kur kampe įgrūstas, tai bent dabar reikia jis nors jau pakabinti, kad ratų gumės nesiektų grindų. Bet geriausiai dviratį žiemai visai išrinkti, išvalyti nors kartą metuose, pakeisti tepalus ašyse, o paskui pavasarį, sezono pradžioje, vėl jį sudėti. Jeigu kas patsai gerai nenusimano dviračio konstrukcijoje (įrengime, sudėtyje), tai tegul paprašo dviratį išrinkti, pakeisti tepalus ašyse ir vėl sudėti kurio nusimanančio, žinovo, pvz., šaltkalvio. Antra vertus, dviračio įrengimas nėra jau toks painus, sudėtingas. Kuone kiekvienas dviratininkas pats pajėgia bent kai kurias dalis išrinkti ir sudėti.

Taigi bent jau dabar reikėtų numauti dviračio ratus, nuimti gumes. Išvalyti gumes nuo purvų, smėlio. Vidurinę, guminę kamerą, pripūsti oro ir pakabinti. Išimti ašeles, nuvalyti, pašalinti seną vazeliną. Nepamesti stebulėje esančių rutuliukų (šratų). Visas metalines dviračio dalis patepti vazelinu. Retėžį (grandinę, lenciūgą) pavalyti žibalu, sausai ištrinti, paskui patepti riebalais. Nuimti balnelį, pavalyti, metalines dalis patepti vazelinu. Jei gerai nusimanoma dviračio sudėtyje, tai galima išrinkti ir suportą (suportas — toji dviračio vieta, kurioje yra vidurinis dantuotasai ratukas su pakojų — pedalų įrengimais). Jei ne, tai suportą išrinkti, pavalyti ir šviežio vazelino jan įdėti paprašyti geriau nusimanančio dviratininko, šaltkalvio ar šiaip kurio žinovo.

Taip išrankiotą dviratį laikyti iki sezono pradžios. Sezono pradžioje, prieš pat pradedant važinėti, dviratį sudėti, įdėti stebulėsna ir suportan šviežio vazelino. Jokios dviračio dalies netepti alyva. Prie alyvos labai limpa dulkės, greit ją išplauna vanduo ir, be to, ji gadina gumes. Tepimui vartoti tik vazeliną. Vengti dažno dviračio išrankiojimo. Pakaks tai padaryti kartą metuose.

P. K—čius.

IGNAS ŠEINIUS 4)

JUZULIS ĖGLIS

Taip, mato, kad nors ir bolševikai, spaudžiasi vidun, nustoja pašaliais. Kas netilpsta, ieško gretimų namų pastogės. Bažnyčios pusėn nelekia. Vis dėlto lyg vengtų.

Gerai, jis pabandys panaudoti lietų. Prisimena vokiečių pasakojimus, kaip jie prieš rusus panaudodavo pūgas ir audras.

Juzulis skubiai išlipa iš varpinės, abiem rankomis prilaiko šonais nukabintas granatas. Saugosi, kad niekur neužkliūtų, per pečius pakabintu šautuvu. Tik, sunkiai apsiginklavus, nelengva leistis kebliais suktais laiptais. Slystersi kiek, su visais varpais ir varpine padangėn išlėksi. Vokiečių granatos našios.

Suka tuo pačiu keliu, kuriuo atėjo. Per šventorių, klebonijos sodą, per vargoninko daržą. Paskum patvoriais, patvoriais. Išeis Joselio namui iš užpakalio. Žino kad tušt už Joselio namo yra nedidelė, pusiau apgriuvusi punė. Vienam arkliui ir dviem ožkoms. Gal būt, kad ir tas užpakalinis atšlaimas bus pilnas žmonių ir arklių. Bet iš namo galo eina nemažas, prišiukšlintas griovis. Per jį, iš patvorio, visą laiką stovėdavo kopėčios, siekdamos iki skerstogio. Joselio geriausios kopėčios, vasarą sodus išnuomojant obuoliams skinti. Gal jos ir dabar ten stovi.

Lietus smarkiau insilyja, Juzulis slinkdamas pradeda permirkti.

— Gerai vasarojui toks šiltas lietus, — džiaugiasi eidamas. — Mano pasėtos avižos ir žirniai dabar sudygs.

Ir jam geriau dėl lietaus. Niekur jokios dvasios, bolševikų nei pagamų.

Apsukęs pusę Gervydiškio, nelipa Joselio daržan, o eina Abromo daržu, pačiu patvoriu. Jąu girdi, kaip arkliai, atšlaime šlapdami, keičia kojas. Iš pašalių girdėti nepatenkinti nusikeikimai.

Iš tolo mato, kad kopėčios vietoje. Tik arčiau prislinkęs, nustato, kad nuo ilgo stovėjimo ir vėjo pakrypusios šonu. Jei lipsi, ko gero, dribsi su visu kuo. Prakečia statinių tvorą, prasispaudžia. Atsargiai, atsargiai atitaiso kopėčias. Gerai, kad niekas nemato ir kad šiam gale nėra lango. Būta langelio, tik išmuštas ir užkimštas druskiniu maišu. Girdi per sieną, lipdamas kopėčiomis, kaip visas namo vidus ūžia lyg bičių avilys. Kartais sudunda, komunistinio pykčio pagauta, kumštis ar rikteléja koks sprogęs balsas. Gal pirmininkaujančio, gal šiaip visa tvarka ar kuo kitu nepatenkinto.

Po Juzulio kojų trekšterėja, — jis drimba. Viena ranka kopėčių insistvėręs pakimba. Apatinis skersinis atlaiko. Bet jis visas apmiršta. Dabar išgirdę, suras jį.

Kaba Juzulis, prisiglaudęs prie kopėčių, laukia. Atšlaime prunkščia arklys, losterėja klebonijos vienatinis nuo vokiečių okupacijos užsilikęs šuva. Šiaip niekas negirdi. Lietus tik šnara. Nors, deja, dabar kiek silpniau.

Ne, štai ateina kas. Juzulis instinktyviai atstato ton pusėn mauzerį. žvilgterėja viena akimi, gal vos nepakrutinęs. Trumpais kailiniukais vyras, su apsmukusia kailio kepure, su nuo lietaus susisukusia žvaigžde, toli prieš atkišęs šautuvą. Dirsterėja patvorin, pašaliu, patrinka, kad gali griovin inslyst, ir atsitraukia. Galvos aukščiau kilstert nenorėjo, gal pabijojo, kad už kaklo neužlytų.

Juzulis, geriau prisilaikydamas, skubiai prilipa stogą. Šiaudinis stogas slidus, Juzulis rauploja, rankas iki grebestų panerdamas. Pasiekęs šelmenį, prišliaužia kaminą. Krūpterėja, prie jo prisigūžęs. Iš grinčios girdėti visos kalbos, tarytum visas posėdis vyktų čia, pačiame kamine.

— Joselis pamiršo jušką užvožt. Gerai, kad lietus be perkūno, — šypterėja sau Juzulis.

Norėtų insiklausyt, žodžiai lekia pro ausis. Ne, jam kiekviena sekundė brangi.

Atriša granatas, pririša vieną po kitos prie vadelių galo, nuleidžia truputį kaminan, virvę inspaudžia tarp dviejų plytų. Atlaužia pasilenkęs išlindusio loto galą, pakiša po virve, skersai per kamino briauną. Jei tik trukters, virvė iškils iš plyšio, ir granatos nugarmės dugnan. Viena ranka pri laikydamas virvę, kitą kaminan panėręs, išjungia granatų saugiklius didžiausiam tarpui.

Tuo pat metu nugirsta iš kamino, nepraleidžia pro ausis:

— Jie dar ir nemiegos, bus visi namie. Mano duktė tik ką atlėkus pranešė, kad jų languose šviesu, — Bereišo balsas.

— Mums svarbiausia tas berniokas gyvas nučiupt, — jau kitas, rusiškas balsas.

Juzulis neturi kada ilgiau klausytis. Neatleisdamas virvės, skubiai leidžiasi žemyn Žino — jei kiek atleistų, gali visas prietaisas sugesti. Nušliaužia kopečiomis, skubiai pralenda pro tvorą ir, kelis žingsnius nulėkęs, mato: — va delėms galas. Jei čia patemps, juk ir jam galas.

Nėra kada dabar galvoti!

Jei ir jis žus, žus Lietuvai. Gal prisimins jį kada žmonės, kai bolševikai bus išvaryti. Juk jie bus išvaryti. Juzulis dabar juos varo, savo gyvybę aukodamas.

Timpterėja užsimerkęs virvę ir pajunta, kad kas kur nutrūko. Atšlaime kas sukrutėjo, lekia jo pusėn. Jau lenda pro statinių tvorą.

Juzulis lekia, lekia. Suklumpa, pakyla, vėl lekia. Užkliūna darže palikto grėblio, pargriūna. Taip, nepasisekė... Granatos, matyt, buvo sudrėkusios. — — —

In jį šauna kas.

Ne, ne šautuvo garsas. Balsiau kaip patrankos. Balsiau kaip perkūno. Jį mesterėja kas oran, purvais, šiaudais ir skiedromis apiberia.

Juzulis veidu dirvon krinta, žemių burnon prisisemia, tik jį atkelia džiaugsmas. Atsistoja stačias, insižiūri. Kur būta Joselio namo ir punės, pasidarius tuštuma. Ne, ten aplink baisus klyksmas, riksmas. Žvengia ne savais balsais arkliai, toliau miestelyje kudakuoja vištos. Loja kaip pasiutęs klebono šuva.

Tuštumos vietoje šauna aukštyn viena liepsna, kita. Bematant insiliepsnoja.

Juzulis dabar mato, kur būta namo — stypso kreklių, aukštyn apversto lanko galai, tiesiai dangun rodo iena su neaiškaus rūbo plevėsuojančiu skvernu. Kaimyniniai Abromo ir Iršos namai pasidarę trumpesni. Ėmė juos kas — kaip išgrotą armoniką suspaudė. Bematant pradeda rodytis ir ten liepsnelės.

Ką dabar pagalvos Rūta, pamačius gaisrą?

Pažįsta savo seserį, ji supras, kur dega.

Kylančio gaisro šviesoje Juzulis peržvelgia abu savo mauzerius, šautuvą, pačiupinėja kešenes, ar neišbarstė šovinių. Rodos, kad ne.

Atstatęs šautuvą, Juzulis artinas gaisravietės. Girdi dejavimus, paskutinius dūsavimus. Mato, kaip žmonių būriai sverdukuliuoja miestelio aikštėje, lyg girti. Tur būt, dar nesupranta, kas atsitiko. Juzulis paaiškins. Paleidžia, lėkdamas priekin, visus šautuvo šūvius, dar iš arčiau prabyla abiem mauzeriais.

(B. d.)

Anglija, Palestina ir Viduržemio jūra

Dar gilioje senovėje o ypatingai Viduramžių laikais, iki pat 15-to amžiaus, Viduržemio jūra buvo vienintelis vandens kelias, kuris traukė didžvalstybių dėmesį.

Ir tik tuomet, kai prasidėjo normalus susisiekimas su Šiaurės Amerika, sumažėjo Viduržemio jūros reikšmė, nes pirmąją vietą turėjo užleisti Atlanto vandenynui. Tačiau kiek vėliau Viduržemio jūros reikšmė vėl pradėjo kilti. 1704 m. Anglija užtikrino sau Viduržemio jūros vakarų vartus—Gibraltarą ir iš viso Anglija kreipė ypatingą dėmesį į Viduržemio jūrą. Tatai paliudija visa eilė jos atkaklių ir ryžtingų žygių, kad patikrintų čia savo viešpatavimą. Čia verta pažymėti 1800 metų karas prieš Napoleoną Egipte, Maltos nugalėjimas, Rusijos atstūmimas nuo Viduržemio jūros (Krymo karas); Kipro salos okupavimas, Egipto užkariavimas, dom nuojančios įtakos užtikrinimas Suezo kanalo administravime ir kita.

Savaime aišku, kad Anglijai Viduržemio jūros reikšmė yra ypatingai svarbi, kaipo kelias į jos valdomas kolonijas — į Indiją ir Australiją. Kol Anglija buvo viena galingiausių jūros valstybių, tai apie 200 metų niekas nedrįso jos viešpatavimui pastoti kelio. Bet laikas viską pakeičia. Jau pasaulinio karo metu Didžioji Britanija susidūrė su Vokietijos karo laivynu, kuris jai įvarė daug baimės. Kaip žinoma, dar 1914 —1934 metų laikotarpy Italija irgi buvo nežymus jūros konkurentas. Tačiau jau Abisinijos užkariavimo metu Europa turėjo progos įsitikinti, kad šiandieninė Italija ne ta, kokia ji buvo net prieš 10 —15 metų.

Todėl Anglijos viešpatavimui jūrose atsirado naujas ir galingas konkurentas—Italijos imperija. Italija savo norą irgi įsitvirtinti Viduržemio jūroje motyvuoja ypatinga savo geopolitine padėtimi. Ji, kaipo pusiasalio valstybė, apie 80% savo importo (maisto produkto ir žaliavos) gabenasi jūros keliais. Italai nurodo, kad Anglija Viduržemio jūrą savo prekybai naudoja tik 15%. Be to, Italija prikiša Anglijos užsispyrimui tai, kad ji turinti kitą kelią prekėms gabenti iš Indijos ir Australijos per Kapą, Pietų Afrikoje. O Viduržemio jūra tik tiek tesanti reikalinga, kad ji, veždama šia jūra, sutaupo pinigų ir laiko.

Taigi jau nuo seniai vyksta tylus „karas" tarp Anglijos ir Italijos dėl Viduržemio jūros.

Bet turint galvoje naująją strategiją, Suezo kanalas yra puikus lėktuvams taikinys. Užtenka jame paskandinti bent vieną laivą, ir jis ilgam laikui galį būti uždarytas... Gibraltaras šiandien taipgi nėra nenugalima tvirtovė; Malta nėra apsaugota nuo artimų Italijos bombanešių. Anglija visą tą pavojų nujaučia ir savo Afrikos kolonijoje—Sierra—Leonoje jau dabar yra įtaisiusi maisto, degamosios medžiagos ir amunicijos sandėlius. Ten esą kur kas saugiau.

Anglija jau tuoj po karo numatė tą padėtį, kad Italijos ir Vokietijos įsigalėjimas yra neišvengiamas ir su tuo reikės skaitytis. Todėl ji stengėsi paimti savo protektoratan (mandatų teisėmis) Palestiną ir Iraką. Šiandien Irako aliejus per 1000 kilometrų kanalu teka į Haifos uostą, o iš jo stačiai į anglų laivus. Tuo būdu Anglija užsitikrino brangiausią degamąją medžiagą, taip labai reikalingą motorizuotiems karo pabūklams.

Savo teisėms ir viešpatavimui Viduržemio jūroje apginti Anglija daro ir didesnių karinių pasiruošimų. Dabar jau yra pastatyti naujoviški aerodromai Lydoje, Tel Avive, Croydone; hydroplanams stotys Haifoje, Kymrethe ir kt Haifos uostas yra taip naujoviškai įrengtas ir laivus gali visu kuo aprūpinti. Haifa Anglijai yra „sauskelių tiltas" į tolimas kolonijas Indijos jūroje ir Atlanto vandenyne. Iš Haifos į Raudonosios jūros uostą Akabą anglai jau yra suprojektavę statyti plentą arba geležinkelį. Šis kelias būsiąs sauskelių „kanalas", kuris reikalui esant galėtų atstoti Suezo kanalą. Todėl anglai ir nori Akabą palikti neribotam laikui savo valdžioje. Be to, dar projektuojamas plentas, kuris jungtų Haifą su Persijos įlanka. Taigi ši įlanka būtų surišta su Viduržemio jūra. Todėl, kaip iš šių darbų bei sumanymų matyti, Anglija dabar vykdo tai, ką pati sutrukdė Vokietijai daryti (vokiečių Alappo-Bagdado geležinkelio projektą).

Palestina svarbų vaidmenį vaidina ir oro susisiekime, nes ji yra vienintelis kraštas Artimuose Rytuose, kuriame yra platus oro kelias. Jau dabar čia veikia 5 orinio susisiekimo linijos, būtent: Anglijos, Prancūzijos, Olandijos, Italijos ir Lenkijos. Haifa yra labiausiai toli nuo Italijos oro stočių, todėl mažiausiai bijo užpuolimų iš oro. Čia kaip tik anglams yra patogios vietos aerodromams įrengti.

Iš aukščiau padarytos nors trumpos apžvalgos kiek aiškesni darosi Anglijos politiniai siekimai. Ji kaip galėdama stengiasi niekam neužleisti įsigalėti Viduržemio jūroje; apsaugoti Suezo kanalo valdymą sau pageidaujama prasme ir įsitvirtinti Palestinoje ir Irake, kad tuo būdu garantuotų sau tiltą tarp Viduržemio jūros ir Indijos okeano. Palestina dėl savo patogios vendens, sauskelių ir oro susisiekimo padėties šiandien yra Anglijai virtusi strateginiu raktu tarp Vidurinių Rytų, todėl čia ruošiamas Didžiosios Britanijos imperijos apgynimo centras.

Kas nežino šių visų Anglijos užsimojimų, tas nevisai tinkamai orientuojasi anglų painioje politikoje, kurią jie veda tarp Vokietijos ir Italijos iš vienos pusės ir tarp Prancūzijos ir kolonialinės politikos—iš kitos. Ta Anglijos politinė linija komplikuoja ir Palestinos klausimą.

Ar Rymo—Berlyno ašis pervažiuos per Paryžiaus—Londono barjerus—netolima ateitis parodys.

Kl. Giedaugas.

Atitaisymas

Vilniaus laikraščio „Aido" 23-me Nryje šių metų vasario 23 d. tilpo straipsnis antrašte *„Vekseliai, likvidatoriai ir komisijos praneši mas.* (Perdidelis uolumas ar nesusipratimas?)", kuriame autorius patiekia visą eilę klaidingų informacijų sąryšy su ūkininkų 1934 metais išstatytais vekseliais ir prikergia man tikslus, kurie aiškus dalykas — neturi su tiesa nieko bendra. Ir taip:

Praėjusių metų gruodžio 10 d. Liet Labdarybės D-jos archyvo tvarkymo metu surasta 229 vekseliai in blanco, bendrai sumai 18.250 zl. Nežinodamas, kieno nuosavybė yra išvardyti čia vekseliai, paklausiau apie tai kunigo Pr. Bieliausko. Kun Bieliauskas pareiškė, kad vekseliai yra D-jos nuosavybė. Davė juos ūkininkai už sėklų paskolas 1934 metais, kurias dalino specijaliai tam tikslui susitvėręs komitetas. Šio komiteto nariai p. p. Bagdonas ir Špokas paklausti dėl to dalyko pareiškė tą pat, o surastos D jos aktuose instrukcijos, „Dėl nederlių nukentėjusiems šelpti Komiteto" išleistos aiškiai patvirtina, kad *„skolina sėklas nukentėjusiems dėl nederlių ūkininkams, neturintiems už ką jų įsigyti".* Toliau instrukcija kalba: *„Sėklų grąžinimo sąlygos yra šios: Už dobilų ir linų sėklas ūkininkai privalo užmokėti rudenį pagal šias kainas: raudonų dobilų apie 2,45 zl. už kg., o linų sėmenų apie 0,75 zl. už kg Už visas kitas sėklas kaip: bulves, avižas, žirnius ir t. p. privalo grąžinti tokias pat, gerai nuvalytas, pūdą už pūdą. Jeigu sėklų kainos pakils, galima bus grąžinti už tas sėklas pinigais pagal dabartines kainas. Grąžindami sėklą rudenį sėklomis, ūkininkai pri valo patys be atlyginimo pristatyti tas sėklas į nurodytą geležinkelio stotį."* Ir pagaliau: *„Dalinant ūkininkams sėklas sudaryti tikslus sąrašas, kam, kokių ir kiek sėklų duota, o už duotas sėklas paimti vekselius".* Kad tai buvo grąžinamoji paskola, o ne auka, liūdyja taip pat ir visų, gavusių tą paskolą pasižadėjimai, kuriuos turiu aš, ir kurie žodis į žodį šitaip skamba: *„Mes žemiau pasirašę pasižadame šiuo gerbės žodžiu ir savo parašais, kad gautas iš Lietuvių Labdarybės D-jos ir Nukentėju iems Dėl Nederliaus Šelpti Komiteto paskolas jiems reikalaujant grąžinsime„.* Lygiai užtektinas įrody mas, kad tai buvo grąžinamoji paskola, yra faktas, kad, kaip įrodo Liet. Labd. D jos ir Liet. Ūkio D-jos knygos, visa eilė ūkininkų, šių Draugijų Valdyboms pareikalavus, grąžino tas savo skolas pinigais, arba sėklomis. Įtikinantis taip pat argumentas yra kun. Bieliausko ir p. St. Špoko patvirtinimas, kad dalis vekselių 5.150 zl. sumai buvo atiduota kun. Butkevičiui Duk što parapijos bažnyčios naudai, ką kun. Butkevičius savo laišku patvirtino. Sunku būtų spręsti, kad aukojama bažnyčiai beverčiai vekseliai, kurių ūkininkai visai netu rėjo išpirkti.

Pagal šių įrodymų turėjau visišką pagrindą manyti, kad ūkininkai 1934 m. gavo grąžinamas paskolas, o ne negrąžinamas aukas, juo labiau, kad D-jos aktuose nėra mažiausio pėdsako, jokios korespondencijos, kad nuo skolos grąžinimo atleidžiama. Šitokioj situacijoj, kaipo atsakingas D jos finansų reikalų likvidatorius, buvau priverstas šį klausimą pajudinti likvidatoriui skirtų įstatymų įpareigotas ir neužsitarnauti atsakomybės neatlikus nemalonios, bet būtinos pareigos.

Taigi, klysta straipsnio autorius tvirtindamas, kad rūpėjo man gauti pagyrimas, sulikviduoti lietuviškį ūkiai, išsaukti neapykanta prie lietuvių veikėjų, ir parodyti kai kuriems ūkininkams neparprasta malonė išklausant jų prašymų. O ypač neturi pagrindo priekaištas, kad norėjau lietuviškus ūkius sulikviduoti, nes tarp gavusių sėklų paskolas buvo taip pat keli šimtai lenkų, rusų ir žydų, kurie irgi gavo pakvietimus skolai grąžinti. Prie to dar, skolos grąžinimo sąlygas paskyriau visiems taip patogias, kad apie lietuviškų ūkių sunaikinimą ir kalbos negali būti, juo labiau, kad patikrinus tokį didelį 1934 m. ūkininkų paskolų ir jų vekselių vertės skirtumą, pats kreipiausi į Vaivadiją, kad panaikintų tas skolas. Netiesa yra taip pat, kad surastus vekselius paleidau apivarton; ne vienas vekselis apivartoj nebuvo, taip pat netiesa, kad reikalavau iš ūkininkų didesnių sumų, negu vekselyje pažymėta.

2) Straipsnio autorius pareiškia, kad Aukų Komitetas Lietuvoje pranešė Liet. Labd. D-jai apie visišką skolų panaikinimą, ir, kad aukotojų valia įpareigoja taip pat ir mane, kaipo D jos likvidatorių. Taigi pareiškiu, kad aukotojų valia tikrai mane įpareigotų, jeigu turėčiau kokį nors įrodymą, kad ji buvo pranešta visiems skolininkams, arba, jeigu kur nors D-jos aktuose būtų užprotokoluotas nutarimas apie tos paskolos dovanojimą. Kadangi tokių įrodymų neturėjau, tai tuo pačiu nežinojau nieko apie aukotojų intencijas ir valią, ir negalėjau jaustis tos valios surištas.

Įrodymai, kuriuos turiu, aiškiai sako apie grąžinamąją paskolą, taigi, būdamas paskirtas D-jos turtui saugoti ir būdėti, turiu tas paskolas išreikalauti. Kiekvienas teisinės kertės žiūrint negalima kitos pozicijos pasirinkti. Užtat galima iš žmoniškumo kertės kitaip pažiūrėti ir kaip tik tą poziciją ir pasirinkau išsiųsdamas skolininkams savo paskutinį laišką, kuriame turėjau omenyje lygiai sunkią ūkininkų būklę kaip ir šių dienų lenkų—lietuvių santykius.

Straipsnio autorius žino apie tai puikiai, taigi kodėl prikišą man žmoniškumo stoką ir norą sunaikinti lietuvių ūkininkus?

Julian Szwed

Liet. Labd. D-jos likvidatorius

Vilnius, 1939-II-25 d.

KORESPONDENCIJOS

Ašmenos apskr.

Dieveniškis. *Atsakyta draudimo pašalpa.* Dieveniškio apylinkėje gyvena buvęs „Ryto" Draudijos skaityklos vedėjas Pranas Barcys. Jis nuo 1935 metų sausio mėnesio iki 1938 metų vasario mėnesio visą laiką mokėjo Visuomenės Draudimo Įstaigai (Zakład Ubezpieczeń Społecznych) reikalaujamą mokestį — kas mėnuo po 6 auks. 40 sk. 1938 metų vasario mėnesį „Ryto" Draugiją Vilniaus vaivadai uždarius, po kurio laiko Pranas Barcys valdinio „Ryto" kuratoriaus buvo nuo skaityklos vedėjo pareigų atstatytas. Kaip bedarbis, pasiremdamas atitinkamu įstatymu, tų pačių metų balandžio mėnesį kreipėsi į tą pačią Visuomenės Draudimo Įstaigą, kad jam per šešis mėnesius mokėtų priklausomą pašalpą. Visuomenės Draudimo Įstaiga šių metų sausio mėnesį Pr. Barcio prašymą išsprendė neigiamai.

Dabar Prano Barcio apeliacijos skundas yra Vilniaus Vaivadijos Įstaigoje. Kaip ji išspręs, sunku numatyti. *Vietinis.*

Suvalkų apskr.

Oškiniai, Krasnavo valsč. Baigiantis mėsėdui (karnavalui) prieš pat Užgavėnes beveik visur yra rengiamos įvairios pramogos.

Punkso apylinkės žymesnis jaunimas irgi neatsiliko nuo kitų ir vasario 19 d. Oškinių kaime pas ūk. J. Šliaužį, surengė gražią *blaivią* pramogą su gan įvairia programa. Šalia tautinių žaismų ir šokių buvo ir arbatėlė su mergaičių kukavičių pagaminta skanėstais. Punsko kaimo dainininkė Mar. Čeplaitė padainavo solo „Ant mano gyvenimo pavasario", ir duetą „Miškas ūžia, verkia, gaudžia". Po to buvo deklamacijos, kurias atliko T. Degutytė, A Pauliukonytė ir A. Lipskaitė. Be to, S. Ragelis pasakė kalbą apie „mėsaėdą".

Visą laiką buvo blaivi, rami, lietuviško nuotaika.

Omegos Draugas

Povalponė, Andriejavo valsč. *Dėl mokyklos.* Šiame kaime 1938 m. yra įsteigta valdinė pradžios mokykla, kurioje mokina mokyt. Červinskis. Mokyklą lanko 53 ūkininkų vaikai: Rudzisko, Eglinės, Grumodziškių, Varponės ir Pavaiponės. Lietuvių vaikų yra 24, nelietuvių 12. Visi vaikai mokinami vien lenkų kalba.

Lietuvių vaikų tėvai rūpinasi, kad mokykloje būtų mokinama ir lietuvių kalba. Tuo reikalu jau ne kartą jie rašė mokyklų inspektora tui prašymus, bet iki šiol jokio atsakymo negavo.

Šių metų sausio mėnesio lietuvių vaikų tėvai bandė reikalauti lietuvių kalbos mokymo deklaracijomis, kurios yra numatytos atskirame įstatyme. Inspektorius deklaracijų nepriėmė, pranešdamas, kad tas įstatymas Suvalkų apskrityje neveikiąs. *Zirgelis.*

Viln -Trakų apskr.

Mažoji Kaniava, Varėnos valsč. Šioj apylinkėj paskutinėmis dienomis įvyko seniūnų rinkimai. Seniūnų rinkimai M. Kaniavoj ir Daržininkuose įvyko vasario 20 dieną. Jiems pirmininkavo Varėnos valsč. sekretorius Ramanauskas. Vasario gi 22 d. įvyko tokie pat rinkimai Rudnios seniūnijoje, pirm. vals. raštvedys Hutkin. Šių seniūnijų gyventojai parodė ne tik pilną savivaldybinį ir tautinį susipratimą per seniūnijų tarybininkų rinkimus, bet ir seniūnus rinkdami tarybininkai nuo to neatsiliko. Visuose minėtuose seniūnijose, nežiūrint, kad tylomis buvo remiami valsčiaus ponų seniai seniūnai, bet M. Kaniavoj ir Rudnioj išrinkti nauji susipratę lietuviai seniūnai, o Daržinykuose, kaip pakenčiamas asmuo palіktas senasis seniūnas (lietuvis).

Tuo būdu visos šios seniūnijos turės lietuvius seniūnus. Maž. Ka Kaniavoj išrinkta seniūnu Antanas Kaziukonis iš Kaniavos, Daržininkuose Ant. Jezukevičius iš Daržininkų ir Rudnioj Klemensas Akulavičius iš Rudnios.

Dabar šiems seniūnams lieka tik laukti storastos užtvirtinimo.

Kituose seniūnijose taip pat jau vyksta seniūnų rinkimai.

Valsčiaus tarybos rinkimai pasak neoficialių vals. ponų kalbų įvyksią net apie gegužės pradžią. *Naujasis.*

Mockos, Gervėčių valsč. *Apgavikas inžinieriaus rolėje.* Šio kaimo gyventojai pereitais metais ėmė skirstytis į vienkiemius. Besiskirstant daugumui ūkininkų reikėjo iškasti savo sklypuose nauji šuliniai. Daug vargo turėjo tie, kurie gavo sklypus aukštesnėse vietose, nes pav. kai kurie iškasė net 34 mtr., bet vandens nepasiekė. Tuomet keli ūkininkai kreipėsi į Vilniaus Trakų apskr. Žemės ūkio skyrių, prašydami atsiųsti žinovą, kad nurodytų šulniams vietas.

Netrukus pas vieną ūkininką atvyko kaž koks asmuo su gaisrininkų kepure, pasisakydamas esąs inžinierius ir galįs pasakyti kurioje vietoje arčiau žemės paviršiaus bus vanduo. Dargi ir pinigų pasisakė iš anksto neimsiąs. Ūkininkas sutiko. Tariamas inžinierius, paėmęs kaž kokį metalinį lankelį, per kurio vidurį buvo pritaisyta „sprenžynka", pavaikščiojo po lauką ir nurodė, užtikrindamas ūkininką, kad už 7 metrų būsiąs vanduo, o jei nebūtų už 7 tai už 14 mtr. tikriausiai. Palikęs, savo adresą, išvyko Vilniun.

Sužinoję apie tai kaimynai nutarė kuogreičiausiai „inžinerį" vėl pakviesti. 1938 m. lapkričio mėn. jis atvyko antrą kartą. Per vieną dieną visiems su „sprenžinka" greit nurodė šulinių vietas, paimdamas iš kiekvieno po 10 auks. Kurie ūkininkai jau buvo pradėję šulinius kasti tiems „inžinierius" nurodė „geresnes" vietas tik už 5 auks.

Darbą pabaigęs „inžinierius" išvyko, išsiveždamas apie 200 auks. Jam išvykus, kai kas pamėgino kasti. Kasė, kasė o vandens kaip nėra, taip nėra. Pagaliau dalykas paaiškėjo, kai ūkininkai gavo iš Žemės ūkio skyriaus žinią, jog pavasarį bus atsiųstas specialistas su grąžtais vandeniui surasti.

Vadinasi, Mockų kaimo gyventojus per jų pačių neatsargumą Vilniaus valkata apgavo.

Vyras.

Biekšiai, Valkininko valsč. *Peiktini papročiai.* Šis sodžius prie pat administracinės linijos, todėl bet koks platesnis veikimas yra apribotas. Buvo čia kadaise „Ryto" mokykla, bet 1927 metais ją uždarius įsikūrė valdinė, kuri ir dabar tebeveikia. Mokytojauna mokyt. A. Pylinskis (lenkas. lietuvių kalbą mokąs pusėtinai). Žmogus neblogas, mokina ir lietuviškai. — Tėvai — tenka girdėti, — juo patenkinti.

Tik gaila, kad šiame sodžiuje įsivyravęs yra biaurus paprotys lošti kortomis, kuo biekšečiai ima rekordą. Lošia visi — vaikai, jaunimas ir suaugę. Lošiama iš pinigų, degtukų ir kt. Dėl to kyla visokių barnių, o kai kada prieinama ir prie rimtesnių nesusipratimų.

Laikas būtų biekšečiams susiprasti ir kortų lošimą pakeisti geriau laikraščių skaitymu.

Papartis.

Švenčionių apskr.

Siekonys, Tverečiaus valsč. *Vestuvėse turėtų dalyvauti tik prašyti žmonės.* Praėjusį mėnesį čia buvo vestuvės. Jose dalyvavo prašyti svečiai ir neprašyti apylinkės jaunimas. Neprašyty „svečių" tarpe atsirado padaužų, mušeikų Tai keli pivoriečiai. Šie pakėlė triukšmą ir ėmė kitus mušti ir viską daužyti. Šeimininkai ir vestuvių dalyviai turėjo išbėgioti pro langus. Tuomet jie išdaužė visus langus, suskaldė spintą, stalą ir ėmė griauti pečių. Padaryta daug žalos. Padarė blaivūs žmonės negalėjo ir suprasti, kas jiems yra, ar jie pamišę, proto netekę, ar sužvėrėję.

Namo savininkas dabar tuos neklaužadus ir mušeikas traukia teismo atsakomybėn.

Kad taip daugiau neatsitiktų, reikėtų į vestuves nekviestų žmonių visai neįsileisti. O kurie neprašyti eitų, būtų besarmačiai

Siekonietis.

KRONIKA

Kada bus įsteigtas Vilniuje Lietuvos konsulatas

Jau buvo minėta, kad netrukus Vilniuje žadąs būti įsteigtas Lietuvos konsulatas. Nurodoma net ir data, būtent — šio mėn. 15 dieną. Taip pat vietos lenkų spaudoje buvo minimi ir kandidatai į konsulus. Esą numatoma arba adv. J. Vileišis arba V. Čečeta.

Tačiau iki šiol nieko tikro dar nežinia, net ir Kauno dienraščiai tuo klausimu dar nerašo. Tuo tarpu „Słowo" praneša, kad jau šio mėn. 4 dieną atvyksią į Vilnių Lietuvos pasiuntinybės valdininkai, kurie suorganizuosią konsulato biurą. Podraug rašoma, kad konsulatas turėsiąs savo buveinę Antakalnio g. 6, kur yra Lietuvių Mokslo Draugijos patalpos.

Drįstame abejoti, kad Lietuvos konsulatas norėtų priklausyti nuo p. Prokopčuko, „Ryto" kuratoriaus, malonės.

Buvo atvykęs Lietuvos Žemės Ūkio Rūmų vicedirektorius

Kovo 2 ir 3 dienomis Vilniuje viešėjo iš Kauno atvykęs Žemės Ūkio Rūmų vicedirektorius agr. Jonas Meiliūnas.

Kauniečių ekskursijos

Šio mėn. 4 dieną (šeštadienį) iš Kauno į Vilnių atvyksta Lietuvių Matininkų ir Kulturtechnikų Sąjungos ekskursija.

Ekskursijos dalyviai, kurių atvyksta apie 50 asmenų išbus Vilniuje 3 dienas.

Be to, kovo 3 dieną į Vilnių iš Kauno atvyko Lietuvos kelionių biuro suorganizuota ekskursija — iš viso 27 asmens.

„Susidomėjimas" teatru

Vietos lenkų spaudoje pasirodė žinių, kad Vilniaus priemiesčių gyventojai visiškai nesidomi teatru. Vos 5% yra buvę teatre ir 25% kine. Visi kiti nėra buvę nei teatre, nei kine.

Vaidinimai

Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros Draugija rengia du vaidinimus:

Š. m. 4 dieną šeštadienį (ne 3 d. kaip buvo skelbta!) vaidinama bus komedija „Išmakė", o šio mėn. 5 d. „Pelninga vieta".

Pirmojo vaidinimo pradžia—20 val., o antrojo—19 val.

Jei duos pinigų

Pernai vasarą dalis Katedros aikštės buvo nukasta ir toje vietoje iškirsta daugumas medžių. Vėliau į nukastą vietą buvo privežta krūvos akmenų, dar vėliau iškasta ravai-grioviai ir mėginta aptverti vielomis.

Apie šią aikštę vietos lenkų spauda labai dažnai rašo primindama, kad kuo greičiau reikėtų ją sutvarkyti. Neseniai buvo pasirodžiusi žinia, kad Katedros aikštei sutvarkyti būsią gauta apie 600 tūkstančių auksinų ir pavasarį galima bus pradėti darbai.

Tuo tarpu dabar paaiškėjo, kad Darbo Fondas, duodamas Vilniui pašalpų, nieko nepaskyrė Katedros aikštės tvarkymui. Taigi vėl nežinia, kas bus su šia aikšte. Magistratas dar tikisi gauti tam reikalui ekstra lėšų, bet jei negaus, aikštė taip ir paliks netvarkyta.

Tradicinė mūgė

Šio mėn. 4 dieną Vilniuje įvyks tradicinė „Kaziuko" mūgė, į kurią suvažiuoja iš viso krašto žmonių, daugiausią ūkininkų, kurie atveža parduoti visokius išdirbinius. Be to, jau nuo kelerių metų mūgės proga mėginama ruošti įvairias pramogų pobūdžio eisenas, kurios dažnai nieko bendro su šiuo kraštu neturi ir todėl didesnio susidomėjimo nesukelia.

Redakcijos atsakymai

Mateikai. Jūsų korespondencija pasiliks tik mūsų žinioje.

Rūtai. Tamstai dėl laikraščio jau buvo atsakyta. Dėl knygų ir jų katalogų galėtute kreiptis stačiai į bet kurį Vilniaus lietuvių knygyną. Adresai žinomi. Aną laišką gavome ir, kas galima buvo, atlikome. Dėl medelių ir sėklų bus atsakyta priede „Ūkininke".

Lakūnui. Vienos žinios jau persenos, kitos kelti viešumon neapsimokėtų. Prašome kitokių žinių.

Antanėliui. Iškelta mintimi pasinaudosime.

Vevei. Anksčiau atsiųstas straipsnis mums atrodė nebeaktualus. Ar negalėtum aprašyti šių dienų tenykščių įvykių.

Ainiui. Vieni dalykai „Aide" jau buvo minėti, kitų kelti viešumon nevertėtų, juo labiau, kad jie didesnės visuomenės reikšmės neturi. Apie Rodunės valsčiaus tarybos rinkimus prašome pranešti atskirai, kai jie įvyks.

Gintautui. Pranešimą apie eglutės surengimą gavome pavėluotai. Paklausimą pakartokite, nes tas gal kur yra užkliuvęs.

Kaune mirė prof. L. Vailionis

Vasario mėn. 27 d. Kaune mirė Vytauto Didžiojo universiteto ekstra ordinarinis profesorius, mokslininkas botanikas Liudas Vailionis, 53 metų amžiaus. L. Vailionis Lietuvos visuomenei buvo gerai pažįstamas ne vien, kaip mokslininkas, bet ir kaip uolus ir nuoširdus visuomenininkas. Jis nuo 1920 metų nuolat dirbo Šaulių Sąjungoje, buvo Lietuvai Pagražinti Draugijos steigėjas ir veikėjas ir dalyvavo eilėje kitų organizacijų. Kaip mokslininkas botanikas, gilus šios srities žinovas, yra sukūręs eilę rimtų mokslinių darbų.

L. Vailionis gimė 1886 metais sausio 13 d. Mizerių kaime, ant gražaus Nemuno kranto, priešais Druskininkus. Gimnaziją baigė Lodzėje ir Krokuvoje; aukštuosius mokslus išėjo Krokuvos universitete. Karo metu mokytojavo Radomo gimnazijoje. Grįžęs į Lietuvą, tuojau visu atsidėjimu ėmėsi pedagoginio ir visuomeninio darbo, kuris iš dalies pakirto velionies sveikatą.

— Kaune įvyko Baltijos tautų bendradarbiavimo biuro posėdis, kuriame galutinai nutarta Baltijos bendradarbiavimo kongresą sušaukti Kaune šių metų birželio mėn. 9—11 dienomis. Tai bus jau penktas toks kongresas. Jo šūkis bus: Pagyvinti bendradarbiavimą tarp visų trijų Baltijos valstybių.

— Kauno spauda praneša, kad turizmo draugijos Klaipėdos skyrius šiemet per Velykas ruošia klaipėdiečių lietuvių ekskursiją į Vilnių.

— Nuo kovo mėn. 1 dienos vėl atnaujintas orinis susisiekimas tarp Berlyno-Helsinkio ir Varšuvos Helsinkio oro linijų, kurių lėktuvai skraido per Lietuvą ir sustoja Kauno aerodrome. Nuo gegužės 1 dienos atidaroma Lietuvos orinio susisiekimo linija tarp Kauno ir Klaipėdos-Palangos.

— Vasario 26 d. Kaune paminėta Ukrainos susivienijimo 20 metų sukaktuvės. Jį surengė Lietuvių Ukrainiečių Švietimo Kult. Draugija.

— Lietuvos kariuomenės vadas gen. Raštikis, grįždamas iš Estijos, buvo sustojęs Rygoje, kur padarė vizitą Latvijos kariuomenės vadovybei ir susipažino su Rygos įgulos dalimis.

— Lietuvių Tautininkų S-gos generaliniam sekretoriui nuo Lietuvos seimo pirmojo sekretoriaus pareigų atsisakius, į jo vietą pirmuoju seimo sekretoriumi išrinktas Jonas Viliušis.

KARAS ISPANIJOJE

Šiuo metu visų akys nukreiptos į Madrido frontą. Tuo tarpu ten tyla, nesigirdi nė vieno šūvio. Nacionalistų lėktuvai dažnai žvalgosi po Madrido apylinkes ir yra pastebėję žmonių judėjimą iš miesto. Pačiame Madride judėjimas labai nežymus. Į nacionalistų pusę vis dažniau ateina moterys su vaikais. Iš to daroma išvada, kad miestas evakuojamas ir kad vyriausybininkai ne taip stropiai saugoja savo pozicijas ir perėjimus.

Nacionalistai vis daugiau kariuomenės sutraukia pie Madrido. Tai kariuomenei skubiai vežamas maistas ir amunicija, vadinas, tenka laukti nacionalistų puolimo, jei vyriausybininkai iki tol nepasiduosią.

Gen. Miaha pašalintas iš kariuomenės vadų už tai, kad reikalavo taikytis su nacionalistais. Jo vietą užėmė gen. Kasado, didelis nacionalistų priešas ir kovos su jais šalininkas. Vyriausybininkų ministrai renkasi į pasitarimus netolimuose kaimuose. Jų nutarimų neskelbiamas.

Londonas ir Paryžius pasikeitė atstovais su Burgosu. Anglijos ir Prancūzijos santykiai su nacionalistų Ispanija kaskart darosi šiltesni. Jau daugelis valstybių pripažino gen. Franko vyriausybę: Laukiamas ir Amerikos pranešimas apie Burgoso vyriausybės pripažinimą.

„Aido" prenumeratorių žiniai

Nuo šio numerio „Aidas" prenumeratoriams pradedama adresuoti nauju būdu — adresai ant laikraščio ne lipinami, bet spaudžiami tam tikra mašina. Šį „Aido" numerį kai kurie paskiri prenumeratoriai gaus jau nauju būdu užadresuotą.

Nauju būdu adresuojant „Aido" administracijai svarbu yra turėti tikri ir ilgesniam laikui (mažiausia pusei metų) atsilyginę prenumeratoriai. Todėl, kurie dar nėra už šiuos ir praėjusius metus sumokėję prenumeratos, prašome pasiskubinti atsilyginti, arba pranešti iki kurio laiko reikės laukti, nes pertvarkant adresus skolingiems ir visai neatsilyginusiems laikraščio siuntinėjimas bus sulaikytas.

Taip pat prašome adresus teikti, kiek galima, pastovius, nes nauju būdu adresuojant kiekvieno adreso pakeitimas atsieisiąs 20 skatikų.

Be to, kurie išrašo savo adresu kitiems daugiau kaip vieną „Aido" egzempliorių, prašomi yra, siunčiant „Aido" administracijai pinigus, nurodyti ir tų kitų asmenų adresus, su pažymėjimu, kiek kuris davė pinigų. Pagaliau, siunčiant ir vieno kurio kito prenumeratoriaus pinigus taip pat reikia pažymėti jo tikslus adresas.

Lenkija—Rumunija

Kaip žinia, pernai rudenį Lenkijos užsienių reikalų ministras Bekas buvo nuvykęs į Rumuniją.

Dabar pranešama, kad šio mėn. 4 dieną į Varšuvą atvyks dabartinis Rumunijos užsienių reikalų ministras Gafenku. Su juo kartu atvyks aukštesnieji Rumunijos užsienių reikalų ministerijos valdininkai ir didesniųjų Bukarešto dienraščių korespondentai.

Rumunijos užsienių reikalų ministras Gafenku Lenkijoje išbus 3 dienas.

Kas darosi Austrijoje

Netrukus sueis metai (III-11 d.) kai vokiečių kariuomenė okupavo Austriją, kur nuo to laiko visa valdžia atiteko hitlerininkams.

Įsigalėję Austrijoje hitlerininkai visomis priemonėmis naikino ir griovė savo idėjinių priešų gyvenimą, kad tik greičiau išlygintų visus skirtumus tarp Austrijos ir Vokietijos.

Paskutiniu metu Austrijoj uždarė visas organizacijas, daugiausia katalikiškas. Uždarytų ordanizacijų turtas, apkainuotas keliems šimtams milijonų markių, buvo sukonfiskuotas ir atiduotas hitlerininkų partijai.

Čeko-Slovakijoje šeimininkauja ne čekai

Paskutiniu metu vis labiau aiškėja, kad į Čeko-Slovakijos vidaus gyvenimą vis labiau kišasi vokiečiai. Tarp kitko Čeko-Slovakijos armijos vadovybėje daromi dideli pakeitimai atleidžiant vokiečiams nepageidaujamus karininkus ir priimant į jų vietas naujus karininkus. Taip pat sulaikyta karo aerodromų statymas, kuris buvo pradėtas 1938 metais.

Be to, visoje Čeko-Slovakijoje prasidėjo didelis judėjimas prieš žydus, šalinant juos iš visų užimamų vietų. Netgi nutarta nepriimti žydų studentų į medicinos fakultetus.

Neseniai buvo rašyta, kad Čeko-Slovakijos vokiečiai nuo šiol nebus imami į kariuomenę. Pagaliau užsienio spaudoje pasirodė dar viena sensacingo pobūdžio žinia, kad Čeko-Slovakijos vokiečiams organizuoti esąs atsiųstas iš Vokietijos hitlerininkų partijos paskirtas agentas Ceizigas.

Laukiama naujos prezidento Ruzvelto kalbos

Šiuo metu Amerikos prezidentas Rezveltas dalyvauja dideliuose Amerikos karo laivyno manievruose, kurie netrukus bus pabaigti.

Manoma, kad jau šio mėn. 4 dieną prezidentas Ruzveltas atvyks į Vašingtoną, kur tą dieną šaukiamas iškilmingas. Amerikos parlamento (Atstovų Rūmai ir Senatas) posėdis, kurio metu bus pagerbtas pirmas Jungtinių Amerikos Valstybių parlamentas, kuris buvo sušauktas lygiai prieš 150 metų.

Šio posėdžio metu pasakys kalbą Amerikos prezidentas Ruzveltas. Spėjama, kad Ruzveltas savo kalboje palies netik vidujinio Amerikos gyvenimo klausimus, bet taip pat kalbės ir apie tarptautinę padėtį.

Įvairu-įdomu

50.000 000 metų žuvis

Pietų Afrikos vandenyse, 70 metrų gelmėje, buvo sugauta žuvis, kurią mokslininkai tarė išnykus prieš 50 milijonų metų. Žuvis yra 5 pėdų ilgio, sveria 127 angliškus svarus ir neturi ašakų, bet tik kremzles. Pelekai ir žvynai yra labai primityvūs. Žuvis priklauso prie veislės, kuri buvo labai gausi prieš šimtą milijonų metų. Sugautą žuvį tiria profesorius Rhoesas.

Pompėjoje rasta vertinga statula

Įdomiausias radinys, kurio nepasisakė užtikti per du šimtmečius darant įvairiausius kasinėjimus atkastoje Pompėjoje, šiomis dienomis rastas visai atsitiktinai. Viename miesto kvartale, vykdant remonto darbus, buvo užtikta spinta, kurią atidarius iškrito dramblio kaulo statulėlė. Matyti, kad jos kilmė yra grynai indų, nes atrodo, kad ji vaizduoja deivę Lakšimę, kuri buvo dievo Višno žmona. Ji indų garbinama, kaip meilės ir grožio deivė. Radinys turi ypatingos vertės ne vien dėl savo meniškumo, bet taip pat ir grynai chronologiškai.

Tai yra pirmasis radinys, kuris užtiktas heleniečių arba romėnų gyvenamose vietovėse. Tuo įdomiau, kad šis indų kūrinys yra patekęs ne į didžiuosius Viduržemio pajūrio miestus, kuriuose spietėsi prekyba ir susisiekimas su kitais kraštais, bet į Pompėją, kuri anuo metu nebuvo joks susisiekimo su kitais kraštais bei prekybos mazgas. Istorijoje nuolat minima, kad pirmaisiais imperatorių valdymo laikais susisiekimas vilkstinėmis bei jūra su kitais kraštais nėjo per Pompėją, tačiau naujai rastoji statula verčia visai kitaip galvoti. Mokslininkų manymu, ši statula ir rodanti, kad ir Pompėja buvusi susisiekimo mazgas, nes kitaip statula į šią vietovę nebūtų galėjusi patekti.

Šautuvo išradėjo žmoną kankino šmėklos

Žymaus išradėjo ir fabrikanto Vinčestero žmoną, mirus vyrui, kuris išrado karišką šautuvą, mažąjį kulkosvaidį ir dar keletą šaunamųjų priemonių, apipuolė šmėklos. Tokių šmėklų jai rodydavosi begalybės. Vieną kartą ji pasišaukė savo inžinierių ir pasakė jam, kad pasirodančios šmėklos liepė jai pastatyti rūmus, kuriems ir planą padiktavo. Vinčesterienė nupirko Kalifornijoje dvarą, už kurį sumokėjo 25 milijonus auks. ir tame dvare pastatė šmėkloms rūmus iš 160 kambarių.

Namo viduryje buvo didelė salė, kurion įvestas šaltas ir šiltas vanduo. Langai buvo uždengti. Iš kambario į kambarį tekdavo eiti laiptais ir slaptais urvais. Grindys kai kurių kambarių buvo „ant zoviesų", kurios galėdavo apsiversti. Visos durys ir visi langai buvo sujungti elektros laidais. Prikabinėta elektriškų varpelių, trubelių, skambučių, sirenų ir kitų instrumentų.

Kai tik vėjas kiek pūstelėdavo, tai dėl tų trubelių visas namas staugdavo ir supdavosi.

— Mano vaiduokliai linksminasi, — sakydavo tade Vinčesterienė.

Joks pašalinis asmuo į šią keistą pilį neileidžiamas. Gyveno tik ji viena su savo vaiduokliais.

Kai ji mirė, dar tęsėsi kelerius metus byla dėl palikimo, ir tik šiomis dienomis ta keista pilis buvo atidaryta. Būriai laikraštininkų ir fotografų suvirto į vaiduoklių pilį ir šias smulkmenas iš ten praneša. Pilies pastatymas jai yra kainavęs taip pat keliolikę milij. auks., bet ji džiaugdavosi, kad patenkino tuos, kurie jos vyro išrastų šautuvų prieš laiką buvo iš gyvųjų tarpo išbraukti.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA:
Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59.
Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai.
Atskiro numerio kaina 10 skatikų.
Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas Liudvikas Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius Vincas Budrevičius